

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Τελική εργασία στα πλαίσια του Π.Μ.Σ.

“Μουσική Ερμηνεία και Εκτέλεση (Ειδίκευση: Βιολί)”

με θέμα

“Το 1ο κοντσέρτο για βιολί σε λα ελάσσονα [op. 77 (99)] του D. Shostakovich:

αισθητική και ερμηνευτική προσέγγιση”

Επιβλέπων Καθηγητής: κ. Δημήτριος Χανδράκης, Καθηγητής

Φοιτητής: Τιμολέων - Τίμων Αναστασιάδης, (Α.Μ.: 21024)

Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 2023

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η συγγραφή της παρούσας διπλωματικής εργασίας πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της υποχρεωτικής τελικής μεταπτυχιακής μου εξέτασης στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Το διάστημα της εκπόνησης της χρονολογείται μεταξύ Σεπτεμβρίου 2022 και Φεβρουαρίου 2023. Πριν από την παράθεση της αισθάνομαι την ηθική υποχρέωση να ευχαριστήσω όλους εκείνους που διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο και συνέβαλαν ενεργά τόσο στην προετοιμασία όσο και στην ολοκλήρωση της.

Πρωτίστως, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Δημήτριο Χανδράκη, Καθηγητή στο TMET του ΠΑ.ΜΑΚ., για την ευκαιρία που μου έδωσε να ασχοληθώ με το εν προκειμένω θέμα. Παράλληλα, του οφείλω θερμές ευχαριστίες τόσο για τη θεωρητική όσο και για την ερμηνευτική καθοδήγηση που μου παρείχε από την πρώτη έως και την τελευταία στιγμή. Τέλος, δε θα μπορούσα φυσικά να παραλείψω την αμέριστη αγάπη και έμπνευση που μου προσφέρει απλόχερα όλα αυτά τα χρόνια.

Δευτερευόντως, θα ήθελα να εκφράσω ιδιαίτερες ευχαριστίες και στα υπόλοιπα μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής των εξεταστών, τον κ. Γεώργιο Βράνο, Καθηγητή και Πρόεδρο στο TMET του ΠΑ.ΜΑΚ., καθώς και τον κ. Δημήτριο Πάτρα, Καθηγητή στο TMET του ΠΑ.ΜΑΚ., για το χρόνο και τη συμβολή τους στη διεκπεραίωση τόσο της παρούσας διπλωματικής μου εργασίας όσο και της τελικής μου συναυλίας μέσα από εύστοχα σχόλια και ουσιώδεις παρατηρήσεις.

Τέλος, εγκάρδιες ευχαριστίες οφείλω στον κ. Ανδρέα Παπανικολάου για την - από κοινού με τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Δημήτριο Χανδράκη - επιμέλεια της προετοιμασίας μου σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο· στην οικογένεια μου τόσο για την εποικοδομητική κριτική όσο και για την ενθάρρυνση που μου προσέφεραν καθ' όλη τη διάρκεια της διπλής μου προετοιμασίας· στους φίλους μου για τη διαχρονική υποστήριξη και απύθμενη συμπαράσταση τους όλο αυτό το διάστημα.

Τιμολέων - Τίμων Αναστασιάδης

Θεσσαλονίκη,

Φεβρουάριος 2023

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΝΘΕΤΗ

1.2. ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1.3. ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ/ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μουσική του 20ού και του 21ου αιώνα αποτελεί ένα αντικείμενο ενασχόλησης το οποίο απαιτεί εις βάθος θεωρητική και παράλληλα πρακτική μελέτη. Τόσο η έρευνα των γραπτών πηγών των περιόδων αυτών ή, ακόμη, και η συναναστροφή και συνομιλία με συνθέτες - εάν κι εφόσον αυτοί βρίσκονται εν ζωή - περί των έργων τους όσο και η εξάσκηση με το εκάστοτε όργανο του ερμηνευτή αποτελούν αδιαμφισβήτητο μέρος μίας πρακτικής η οποία συμβάλλει στην άρτια εκμάθηση της μουσικής αυτής. Η πρακτική αυτή κερδίζει αναπόφευκτα ολοένα και περισσότερο έδαφος καθ' ότι η θεωρία δίχως την πράξη είναι κενή και η πράξη δίχως τη θεωρία ελλιπής.

Μέσα σ' αυτό το κλίμα, δημιουργούνται ορισμένα εύλογα ερωτήματα ως προς την ερμηνεία αυτής της μουσικής. Το πιο βασικό, πιθανότατα, από αυτά είναι το εάν και κατά πόσο η χρήση των δύο προαναφερθέντων μεθοδολογιών εφαρμόζεται και, εάν αυτές εφαρμόζονται, τότε σε ποιο βαθμό ισορροπίας συνυπάρχουν. Στην πραγματικότητα, οι μεθοδολογίες αυτές οφείλουν να μη διαχωρίζονται και, αντιθέτως, να αποτελούν ένα διττό συνδυασμό, συνυπολογίζοντας τη μουσικολογική και την ερμηνευτική προσέγγιση εξίσου κι αυτό διότι η βασική επιδίωξη τόσο μίας συγγραφής έρευνας όσο και μίας προετοιμασίας συναυλίας είναι τόσο η μουσικολογική όσο και η ερμηνευτική λειτουργικότητα τους, αντίστοιχα.

Στην παρούσα τελική διπλωματική εργασία, επιλέχθηκε να προσεγγιστεί ποικιλοτρόπως το 1ο κοντσέρτο για βιολί σε λα ελάσσονα [op. 77 (99)] του D. Shostakovich. Οι λόγοι για τους οποίους επιλέχθηκε το συγκεκριμένο έργο είναι τόσο ερμηνευτικοί όσο και διδακτικοί. Τόσο η μουσικολογική όσο και η ερμηνευτική προσέγγιση είναι αυτό το οποίο θα έπρεπε ιδανικά να κάνει ο εκάστοτε ερευνητής ή εκτελεστής σε κάθε ένα από τα έργα που αναλαμβάνει να μελετήσει ή να ερμηνεύσει, κάτι το οποίο επιχειρήθηκε και εδώ.

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελείται από τρεις αλληλένδετες μεταξύ τους ενότητες. Η πρώτη ενότητα αναφέρεται στη συνοπτική βιογραφία του συνθέτη (1.1.), στη δεύτερη ενότητα ξεδιπλώνεται το ιστορικό πλαίσιο σύνθεσης του έργου (1.2.), ενώ στην τρίτη και τελευταία καταγράφεται η αισθητική σε σχέση, πάντοτε, με την ερμηνευτική προσέγγιση του έργου (1.3.). Η τελευταία, αν και προηγήθηκε χρονολογικά της πρώτης, ακολούθησε, στο βαθμό που αυτό ήταν δυνατόν, τις επιλογές της διπλωματικής εργασίας προκειμένου και να υποστηριχθούν αμφότερες.

1.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΝΘΕΤΗ

Ο Ντιμίτρι - Ντιμίτριεβιτς Σοστακόβιτς (25 Σεπτεμβρίου 1906, Αγία Πετρούπολη - 9 Αυγούστου 1975, Μόσχα) υπήρξε Ρώσος συνθέτης της Σοβιετικής περιόδου. Αρχικά, παρά την οικογενειακή του μουσική παράδοση, δεν ενδιαφερόταν καθόλου για τη μουσική, ενώ, από τη στιγμή που ξεκίνησε μαθήματα πιάνου σε ηλικία εννέα ετών, έδειξε κατευθείαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και κλίση για τη μουσική σύνθεση γράφοντας το 1918 το πρώτο του έργο με τίτλο “*Πένθιμο Εμβατήριο*”. Το 1919, εισήχθη στο Ωδείο της Αγίας Πετρούπολης όπου ο τότε Διευθυντής Αλεξάντρ Γκλαζουνόφ τον παρακολουθούσε με προσοχή και στήριζε διακριτικά με διάφορους οικονομικούς πόρους τη μουσική του πορεία. Στις αρχές του 1923, ένα χρόνο και μετά από το θάνατο του πατέρα του, η οικογένεια του καταστράφηκε οικονομικά λόγω - μεταξύ άλλων - και της αστάθειας της μετεπαναστατικής περιόδου, ενώ ο ίδιος διαγνώστηκε με φυματίωση, ασθένεια που θα τον επηρέαζε και θα τον ταλαιπωρούσε εφ’ όρου ζωής. Την ίδια χρονιά αποφοίτησε από την τάξη πιάνου και ξεκίνησε να εργάζεται σε διάφορους βωβούς κινηματογράφους ως πιανίστας, ενώ ένα χρόνο αργότερα, το 1925, συνέθεσε στα πλαίσια της αποφοίτησης του από το Ωδείο τη Συμφωνία αρ. 1 η οποία ερμηνεύτηκε από τη Φιλαρμονική Ορχήστρα του Λένινγκραντ, όπως και είχε ονομαστεί η Αγία Πετρούπολη από το 1924 κι έπειτα, το 1926. Παράλληλα, την ίδια χρονιά ήρθε σε επαφή και γνώρισε τον μετέπειτα πολύ καλό του φίλο Ιβάν Σολλερτίνσκι ο οποίος τον μύησε σταδιακά στο μουσικό ύφος του Γκούσταβ Μάλερ.¹ Αφότου, το 1927, τιμήθηκε στο Διεθνή Διαγωνισμό Πιάνου στη Βαρσοβία της Πολωνίας γνωρίστηκε με το μαέστρο Μπρούνο Βάλτερ ο οποίος έμεινε εντυπωσιασμένος από τη Συμφωνία αρ. 1 του συνθέτη την οποία και διηύθυνε την ίδια χρονιά στο Βερολίνο. Το 1928 ξεκίνησε να συνθέτει τη σατιρική του όπερα με τίτλο “*Η Μύτη*” η οποία το 1929 κατηγορήθηκε για φορμαλισμό, ενώ το 1930 λογοκρίθηκε διότι κατακεραύνωνε ανοιχτά τους σοβιετικούς γραφειοκράτες. Το 1930 ξεκίνησε να συνθέτει την όπερα με τίτλο “*Η Λαίδη Μάκβεθ της Περιφέρειας Μτσενσκ*” η οποία κατά την πρεμιέρα της το 1934 απέσπασε διθυραμβικές κριτικές και τον κατέστησε ως έναν από τους πιο δημοφιλείς και λαοφιλείς συνθέτες της τότε Ε.Σ.Σ.Δ. μέχρι όμως και το 1935. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι δύο χρόνια αργότερα το ίδιο έργο αποτέλεσε αφορμή για να χάσει την εύνοια του καθεστώτος. Ωστόσο, ένα χρόνο αργότερα, σε κλίμα ακραίας πώλωσης και ομαδικών εκκαθαρίσεων της

¹ Franklin, Peter. “Mahler, Gustav.” Grove Music Online. 2001. Accessed 31 Jan. 2023.

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.001/omo-9781561592630-e-0000040696>.

χώρας συνέθεσε τη Συμφωνία αρ. 5 η οποία θεωρήθηκε ως η στροφή του συνθέτη προς την επίσημη γραμμή του κόμματος. Το 1937 ξεκίνησε να διδάσκει στο Ωδείο της Μόσχας, ενώ το 1941 παρέλαβε και το βραβείο “Στάλιν” για το Κουιντέτο του για πιάνο και έγχορδα.²

Μετά και το ξέσπασμα του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου το 1941, ο συνθέτης αρχικά παρέμεινε στο Λένινγκραντ όπου και έγραψε τα τρία πρώτα μέρη της Συμφωνίας αρ. 7, γνωστής και ως “Συμφωνία του Λένινγκραντ”. Η συγκεκριμένη συμφωνία πρωτοπαρουσιάστηκε στην ομώνυμη πόλη το 1942 οπότε και ένα ρωσικό αεροσκάφος έσπασε τον αεροπορικό της αποκλεισμό και μετέφερε τις παρτιτούρες σε ολόκληρη την έκταση της, ενώ το 1943 μετακόμισε στη Μόσχα όπου και παρέμεινε για τα δύο επόμενα χρόνια έως και το τέλος του πολέμου το 1945. Από το 1945 μέχρι και το 1960 έζησε σε ένα κλίμα καλλιτεχνικής φίμωσης (βλ. **1.2. ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ**), ενώ από τη δεκαετία του 1960 κι έπειτα εισήλθε σε μία περίοδο με πάρα πολλά ταξίδια στο εξωτερικό, ενώ η υγεία του δε σταμάτησε να τον ταλαιπωρεί έως και την τελευταία στιγμή της ζωής του.³

ΕΙΚΟΝΑ 1

Από αριστερά προς τα δεξιά: Σεργκέι Προκόφιεφ (1891 - 1953), Ντιμίτρι Σοστακόβιτς (1906 - 1975), Αράμ Χατσατουριάν (1903 - 1978). (Πηγή: Google).

1.2. ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

² Fay, Laurel, and David Fanning. “Shostakovich, Dmitry.” Grove Music Online. 2001.

Accessed 31 Jan. 2023.

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.001/omo-9781561592630-e-0000052560>.

³ Fay, Laurel, and David Fanning. “Shostakovich, Dmitry.” Grove Music Online. 2001.

Accessed 31 Jan. 2023.

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.001/omo-9781561592630-e-0000052560>.

Ο Ντιμίτρι Σοστακόβιτς πέρασε το μεγαλύτερο μέρος της μουσικής του ζωής με άλλοτε ευμενείς και άλλοτε δυσμενείς συνθήκες αντιμετώπισης από τις κομμουνιστικές αρχές της τότε Ε.Σ.Σ.Δ. Μέχρι και τα μέσα του 1940, η επίσημη αποδοχή του είτε θα είχε εκτοξευθεί είτε θα είχε κατακυλήσει, και πάλι από την αρχή. Αργότερα, το 1945, η αποδοχή του θα κλονιζόταν για ακόμη μία φορά όταν και η Συμφωνία αρ. 9 θα πυροδοτούσε τη δυσαρέσκεια των γραφειοκρατών του κόμματος καθώς αντανακλούσε, κατά την άποψη τους, ανεπαρκώς τη νίκη της Ρωσίας έναντι των Ναζί (κατά βάση δε θεωρήθηκε ως χειραφετημένη λαϊκή πολεμική προσπάθεια αλλά η τότε Κυβέρνηση προτίμησε να μην περιπλέξει το ζήτημα περαιτέρω). Λίγο αργότερα, η Σοβιετική Ένωση εισήλθε σε μία περίοδο βανάουσης πολιτιστικής πολιτικής, γνωστή και ως “*Zhdanovschina*” η οποία πήρε την ονομασία της από τον επίφοβο Γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής με το όνομα Αντρέι Ζντάνοφ. Ήταν ο ίδιος άνθρωπος που, το 1934, είχε επιβλέψει αυτοπροσώπως τη διακήρυξη του σοσιαλιστικού ρεαλισμού ως επίσημη καλλιτεχνική πολιτική της χώρας. Το 1946, και με τον πόλεμο να έχει πλέον απομακρυνθεί, ο τελευταίος ξεκίνησε την εκστρατεία του προωθώντας το επιχείρημα πως οποιοδήποτε κήρυγμα ή εκδήλωση που αφορούσε στο δόγμα “*η τέχνη για την τέχνη*” είναι επιβλαβής για τα συμφέροντα τόσο του σοβιετικού λαού όσο και για αυτά του σοβιετικού κράτους. Ξεκίνησε, πρώτα, από το σοβιετικό λογοτεχνικό κόσμο, κατακρίνοντας ιδιαίτερα τους μυθιστοριογράφους όπως ήταν ο Μπόρις Παστερνάκ, τους ποιητές όπως ήταν η Άννα Αχμάτοβα και τους συγγραφείς σατιρικών ή καυστικών κειμένων όπως ήταν ο Μιχαήλ Ζοστσένκο, ενώ στη συνέχεια επεκτάθηκε και στο θέατρο, τον κινηματογράφο, τα εικαστικά και τη μουσική.^{4 5}

⁴ Keller, James. “Shostakovich: Concerto No. 1 in A minor for Violin and Orchestra, Opus 77”. Program notes for Shostakovich Concerto No. 1 in A minor for Violin and Orchestra, Opus 77. San Francisco Symphony Orchestra. Esa - Pekka Salonen. San Francisco: Davies Symphony Hall, 2021. Accessed 31 Jan. 2023.

https://www.sfsymphony.org/Data/Event-Data/Program-Notes/S/Shostakovich-Concerto-No-1-in-A-minor-for-Violin-afbcid=1wAR39A4m6KGIu5IJt3_GrUL29_kpolcphGo3YpLUNpWJckN27EIfUswYLHo.

⁵ Lewis, Susan. “The Emotional Story Behind Dmitri Shostakovich’s Monumental First Violin Concerto”. Classical Weekdays, WRTI (90, 1), 30 June, 2020 at 6:55 AM EDT, 2:05. Accessed 31 Jan. 2023.

<https://www.wrti.org/arts-desk/2020-06-30/the-emotional-story-behind-dmitri-shostakovichs-monumental-first-violin-concerto>.

Το Φεβρουάριο του 1948 έφτασε πλέον και η σειρά της μουσικής όταν ο Ζντάνοφ και οι συνεργάτες του κατακεραύνωσαν σχεδόν όλους τους σοβιετικούς συνθέτες που θα θεωρούνταν άξιοι στους μεταγενέστερους, κατηγορώντας τους για “...φορμαλιστικές διαστροφές και αντιδημοκρατικές τάσεις στη μουσική, ξένες προς το σοβιετικό λαό και τα καλλιτεχνικά του γούστα...”. Ο Προκόφιεφ, ο Μιασκόφσκι και ο Χατσατουριάν ήταν μεταξύ των ντροπιασμένων - την εποχή αυτή - συνθετών, ενώ ο Σοστακόβιτς περιφρονήθηκε ιδιαίτερα, λόγω της όπερας του με τίτλο “*Η Λαίδη Μάκβεθ της Περιφέρειας Μτσενσκ*” (1934), από τους ακολούθους του Ζντάνοφ. Ο συνθέτης απάντησε στις κατηγορίες αυτές με μία παθητική αναγνώριση ενοχής και τον επόμενο χρόνο, το 1949, λύτρωσε τη φήμη του γράφοντας “*Το Τραγούδι των Δασών*”, ένα εθνικιστικό ορατόριο που εξυμνούσε τις προσπάθειες του Στάλιν για αναδάσωση και που του χάρισε την ίδια χρονιά το “*Βραβείο Στάλιν*” συνοδευόμενο από εκατό χιλιάδες ρούβλια. Μέχρι εκείνη την εποχή, αν και ο Ζντάνοφ είχε αποβιώσει, οι πολιτικές του συνέχισαν να επικρατούν. Μετά και το θάνατο του Στάλιν, το 1953, η σοβιετική κυβέρνηση σταμάτησε να εκφοβίζει τους καλλιτέχνες σε τόσο μεγάλο βαθμό σε σχέση με παλαιότερα αλλά μέχρι τότε ο Σοστακόβιτς είχε γίνει ανεξίτηλα τραυματισμένος ως προς τη σύνθεση. Ως αποτέλεσμα αυτού, ήταν να υποχωρήσει σε μία κάπως πιο συντηρητική στάση ως προς τη δημιουργικότητα γράφοντας μέχρι και το 1960 με έναν κάπως πιο ήπιο τρόπο, κρατώντας δηλαδή υπό έλεγχο τη μουσική του συμπεριφορά, χαρακτήρα και ύφος σα να υποπτευόταν ότι η σοβιετική καλλιτεχνική απόψυξη αποτελούσε απλώς μία παροδική ψευδαίσθηση η οποία θα μπορούσε να αντιστραφεί ανά πάσα ώρα και στιγμή. Το 1960, ωστόσο, με το Έβδομο και Όγδοο Κουαρτέτο του εγκαινίασε την όψιμη περίοδο της δημιουργικότητας του η οποία θα περιλάμβανε πολλά αξιόλογα έργα με ιδιαίτερη ευαισθησία και ειλικρίνεια.^{6 7}

⁶ Keller, James. “Shostakovich: Concerto No. 1 in A minor for Violin and Orchestra, Opus 77”. Program notes for Shostakovich Concerto No. 1 in A minor for Violin and Orchestra, Opus 77. San Francisco Symphony Orchestra. Esa - Pekka Salonen. San Francisco: Davies Symphony Hall, 2021. Accessed 31 Jan. 2023.

https://www.sfsymphony.org/Data/Event-Data/Program-Notes/S/Shostakovich-Concerto-No-1-in-A-minor-for-Violin-afbcId=IwAR39A4m6KGIuI5IJt3_GrUL29_kpolcphGo3YpLUNpWJckN27EIFUswYlHo.

⁷ Walter, Johann. “Review: Concerto for Violin and Orchestra, Op. 77. Arr. for Violin and Piano by Dmitri Shostakovich.” *Music & Letters*. 37 (1956): 413 - 414. Accessed 31 Jan. 2023.

Το Κοντσέρτο για βιολί αρ. 1 γράφτηκε από το συνθέτη το διάστημα από τον Ιούλιο του 1947 μέχρι και το Μάρτιο του 1948 οπότε και θεωρήθηκε ως το έργο αρ. 77. Ο μουσικολόγος Μπόρις Σβάρτς επέμεινε ότι ο ίδιος ο συνθέτης ήθελε ο συγκεκριμένος αριθμός καταλογογράφησης να παραμείνει συνδεδεμένος με το έργο καθώς απεικόνιζε με ακρίβεια τη χρονολογική περίοδο της σύνθεσης του. Ωστόσο, η επιθυμία του αυτή έχει, γενικώς, αγνοηθεί με αποτέλεσμα το συγκεκριμένο έργο να αναγνωρίζεται έκτοτε ευρέως με τη φέρουσα αρίθμηση 99, κάτι το οποίο αντιστοιχεί στην ημερομηνία της καθυστερημένης δημοσίευσης του το 1956. Στο τι προκάλεσε όμως αυτήν την καθυστέρηση απαντάει το γεγονός ότι ο τσελίστας Μστισλάβ Ροστρόποβιτς κατηγόρησε το βιολονίστα Ντέιβιντ Όιστραχ και όπως είπε αργότερα στη μελετήτρια του Σοστακόβιτς Ελίζαμπεθ Γουίλσον “...περιφρονούσα τον Όιστραχ επειδή αυτό το λαμπρό κοντσέρτο για βιολί που γράφτηκε ειδικά για εκείνον το 1948 αφέθηκε να φθαρεί περιμένοντας την πρώτη του παράσταση κάτι το οποίο, κατά τη γνώμη μου, ήταν ντροπιαστικό και δειλό...”. Είναι εμφανές ότι ο τρόπος συμπεριφοράς προς τους δακτυλοδεικτούμενους - μεταξύ των σοβιετικών κύκλων - μουσικούς ήταν συγκλονιστικός έως και, μερικές φορές, προσβλητικός. Ένας πιο εμπειριστατωμένος απολογισμός πάντως δε θα παραμελούσε να αναφέρει πως το έργο ολοκληρώθηκε κατά τη διάρκεια των ακραίων ετών της προαναφερθείσας “Zhdanovschina” γι’ αυτό και ο ίδιος ο συνθέτης είχε ενδιασμούς σε σχέση με τη δημόσια κυκλοφορία του τη δεδομένη στιγμή. Γεγονός πάντως είναι ότι ο Όιστραχ έδωσε σημαντικές συμβουλές για το σόλο μέρος του βιολιού κι έτσι τιμήθηκε από το συνθέτη τόσο με την αφιέρωση του ονόματος του πάνω στην παρτιτούρα όσο και με την πρεμιέρα του έργου στις 9 Οκτωβρίου 1955 με τη Φιλαρμονική Ορχήστρα του Λένινγκραντ υπό τη διεύθυνση του Ευγ. Μραβίνσκι, ενώ στις 29 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους παρουσιάστηκε και στις Η.Π.Α. από τη Φιλαρμονική Ορχήστρα της Νέας Υόρκης υπό τη διεύθυνση του Δ. Μητρόπουλου.^{8 9}

⁸ Keller, James. “Shostakovich: Concerto No. 1 in A minor for Violin and Orchestra, Opus 77”. Program notes for Shostakovich Concerto No. 1 in A minor for Violin and Orchestra, Opus 77. San Francisco Symphony Orchestra. Esa - Pekka Salonen. San Francisco: Davies Symphony Hall, 2021. Accessed 31 Jan. 2023.

https://www.sfsymphony.org/Data/Event-Data/Program-Notes/S/Shostakovich-Concerto-No-1-in-A-minor-for-Violin-afbcid=IwAR39A4m6KGIuI5IJt3_GrUL29_kpolcphGo3YpLUNpWJckN27EIFUswYLHo.

⁹ Macdonald, Hugh. “Violin Concerto No. 1”. Program notes for Violin Concerto No. 1. Los Angeles Philharmonic. Gustavo Dudamel. Los Angeles: Walt Disney Concert Hall, 2022. Accessed 31 Jan. 2023.

Το Μάρτιο του 1948, ο Βενιαμίν Μπάσνερ παρακολούθησε ένα από τα τελευταία μαθήματα του Σοστακόβιτς στο Ωδείο του Λένινγκραντ κατά τη διάρκεια του οποίου ο συνθέτης “...έπαιξε για εμάς για πρώτη φορά δημόσια το πρώτο του ολοκληρωμένο κοντσέρτο για βιολί και με ρώτησε αν θα με πείραζε να παίζω κάτι απ’ όλα αυτά στο βιολί. Τρέμοντας σα φύλλο, άνοιξα το βιολί μου. Μα τι συναίσθημα, να πρέπει να είμαι ο πρώτος βιολονίστας που θα επιχειρήσει να ερμηνεύσει για πρώτη φορά αυτήν τη δύσκολη μουσική και μάλιστα μπροστά στον ίδιο το συνθέτη. Σαφώς και ήμουν στην πρεμιέρα του πρώτου κοντσέρτου για βιολί που έδωσε ο Ντέιβιντ Όιστραχ στο Λένινγκραντ το 1955 και παρακολούθησα και όλες τις πρόβες. Το κοντσέρτο αυτό είναι ένα αδυσώπητο, έντονα σκληρό κομμάτι για το σολίστ. Το δύσκολο Scherzo ακολουθεί μία έντονη Passacaglia, ενώ αμέσως μετά υπάρχει μία ατελείωτη Cadenza που οδηγεί δίχως διάλειμμα στο τελικό Finale. Στο βιολονίστα δε δίνεται καν η ευκαιρία να σταματήσει και να πάρει έστω και μία ανάσα. Θυμάμαι πως ακόμη και ο ίδιος ο Όιστραχ, ένας θεός για εμάς τους βιολονίστες, σταμάτησε σε μία πρόβα και ζήτησε από τον ίδιο το Σοστακόβιτς έλεος, λέγοντας: Αγαπητέ Ντιμίτρι - Ντιμίτριεβιτς, σας παρακαλώ να σκεφτείτε σοβαρά σε αυτό το σημείο να αφήσετε την ορχήστρα να αναλάβει τα πρώτα οκτώ μέτρα του τελευταίου μέρους προκειμένου να μου δοθεί λίγος χρόνος ούτως ώστε να σκουπίσω έστω τον ιδρώτα μου. Φυσικά, αμέσως ο συνθέτης απάντησε θετικά, λέγοντας: Φυσικά, μα πως δεν το σκέφτηκα; Και την επόμενη μέρα, πράγματι, είχε κάνει τη διόρθωση παραχωρώντας στο συγκεκριμένο σημείο την πρώτη εμφάνιση του θέματος στην ορχήστρα, ενώ ο σολίστ ξεκινάει να ερμηνεύει έπειτα από το συγκεκριμένο πέρασμα.”^{10 11}

<https://www.laphil.com/musicdb/pieces/4560/violin-concerto-no-1>.

¹⁰ Keller, James. “Shostakovich: Concerto No. 1 in A minor for Violin and Orchestra, Opus 77”. Program notes for Shostakovich Concerto No. 1 in A minor for Violin and Orchestra, Opus 77. San Francisco Symphony Orchestra. Esa - Pekka Salonen. San Francisco: Davies Symphony Hall, 2021. Accessed 31 Jan. 2023.

https://www.sfsymphony.org/Data/Event-Data/Program-Notes/S/Shostakovich-Concerto-No-1-in-A-minor-for-Violin-afbcid=IwAR39A4m6KGIuI5Ijt3_GrUL29_kpolcphGo3YpLUNpWJckN27EIFUswYlHo.

¹¹ Symphony Orchestra, Baltimore. “Nadia Salerno - Sonnenberg plays Shostakovich”.

Program notes for Shostakovich: Violin Concerto No. 1. Baltimore Symphony Orchestra.

Baltimore: Joseph Meyerhoff Symphony Hall, 2021. North Bethesda: Music Center at

Strathmore, 2021. Accessed 31 Jan. 2023.

https://www.bsomusic.org/calendar/events/2013-2014-events/nadja-salerno-sonnenberg-plays-shostakovich/shostakovich-violin-concerto-no-1/?fbclid=IwAR33RHPXUgiBmQI-ISG80LFBOnL_TWh_8vASym-Nm3dRvZA4cfVVLIN0UmI.

1.3. ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Το Κοντσέρτο για βιολί αρ. 1 [op. 77 (99)] του Ντμίτρι Σοστακόβιτς αποτελείται από τα εξής τέσσερα μέρη:

α) Nocturne: Moderato

β) Scherzo: Allegro

γ) Passacaglia: Andante - Cadenza

δ) Burlesque: Allegro con brio - Presto

Είναι έκδηλο, από την παραπάνω δομή, ότι ο συνθέτης εμπνέεται από τη Μπαρόκ φόρμα αργό - γρήγορο - αργό - γρήγορο αντί να ακολουθήσει την πολύ διαδεδομένη - για εκείνη την εποχή τουλάχιστον - τριμερή δομή γρήγορο - αργό - γρήγορο.¹²

Nocturne: Moderato

Το έργο ξεκινάει με ένα εκτεταμένο λυρικό και στοχαστικό νυχτερινό. Στην πραγματικότητα, το “*Moderato*” δεν υποδηλώνει κάτι το περπατητικό γι’ αυτό και το tempo τόσο της πρώτης εκτέλεσης όσο και αυτό που επιλέχθηκε στην εν προκειμένω ερμηνεία είναι αισθητά πιο αργό από αυτό που αναγράφεται από τον ίδιο το συνθέτη στην παρτιτούρα. Παρ’ όλο που το πρώτο μέρος, στα πρώτα τέσσερα μέτρα, ξεκινάει με την ορχήστρα να παίζει τέταρτα παρεστιγμένα δίνοντας κατ’ αυτόν τον τρόπο και την αίσθηση του βηματισμού, αργότερα αυτή ερμηνεύει κρατημένες νότες με σκοτεινή αρμονία δίνοντας την αίσθηση της ηχητικής στασιμότητας αναδεικνύοντας - μεταξύ άλλων - και τη σόλο μελωδική γραμμή του βιολιού με εξαίρεση, ωστόσο, να αποτελούν μερικά σημεία στα οποία χρησιμοποιούνται στην ορχήστρα είτε και πάλι παρεστιγμένα τέταρτα είτε τρίηχα ογδών ως ορχηστρικά περάσματα χωρίς αυτό, βέβαια, να αναιρεί τον κατά τα άλλα ξεκάθαρα διακριτικό συνοδευτικό της ρόλο.

¹² Symphony Orchestra, Houston. “Fiddler on the Roof? A Guide to Shostakovich’s Violin Concerto No. 1”. Program notes for Shostakovich’s Violin Concerto No. 1. Houston Symphony Orchestra. Andres Orozco - Estrada. Houston, 2017. Accessed 31 Jan. 2023.

<https://houstonsymphony.org/shostakovich-violin-concerto-1/>.

Στα μέσα της διαδρομής (σελ. 7, 12, βλ. **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**), η άρπα με αρμονικές και η τσελέστα - δύο από τα όργανα τα οποία χρησιμοποίησε ο ίδιος ο συνθέτης με διάφορους τρόπους στα έργα του κατά καιρούς για να δημιουργήσει ποικίλα απόκοσμα εφέ - εκφράζουν το κρυπτικό αρχικό μοτίβο του βιολιού, ενώ στα ίδια όργανα το προαναφερθέν μοτίβο επανεμφανίζεται στα τέσσερα τελευταία μέτρα πριν το τέλος του μέρους οπότε και η μουσική σβήνει στο σημείο αυτό δίνοντας την αίσθηση της παγωμένης ηχητικότητας παρ' ότι και εμπλουτίζεται με ταμ - ταμ και τυμπάνια.¹³ Το σόλο βιολί δημιουργεί μία άκρως ατμοσφαιρική εισαγωγή με ένα θέμα (βλ. **ΕΙΚΟΝΑ 2**) το οποίο επανεμφανίζεται με διάφορες ρυθμομελωδικές παραλλαγές εντός του μέρους (βλ. **ΕΙΚΟΝΑ 3**) αλλά πάντοτε όντας αναγνωρίσιμο. Βασική επιδίωξη του ερμηνευτή υπήρξε αφενός αυτό να αναδειχθεί όπου υπάρχει και αφετέρου να συνυπάρχει σε μεγάλες φράσεις με την ορχήστρα η οποία πολλές φορές μάλιστα προξενεί εξαιρετικό ενορχηστρωτικό ενδιαφέρον με ημίολα. Ακόμη, πρωταρχικός στόχος της παρούσας ερμηνείας υπήρξε τόσο η αέναη αίσθηση legato μέσω της χρήσης ολόκληρου του δοξαριού όσο και του ζεστού και μεστού ήχου μέσω της χρήσης του vibrato και της sul G εκτέλεσης, ενώ στο σημείο της κορύφωσης του συγκεκριμένου μέρους (σελ. 4, 5, βλ. **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**) επιλέχθηκε η δημιουργία πολυφωνίας ανάμεσα στη ψηλή και τη μεσαία περιοχή του οργάνου με κρατημένο χρόνο από το a3 κι έπειτα και την επιστροφή αυτού στους φθόγγους της πιο χαμηλής περιοχής.¹⁴

ΕΙΚΟΝΑ 2

Θέμα 1ου μέρους

ΕΙΚΟΝΑ 3

Ρυθμομελωδική παραλλαγή θέματος

Scherzo: Allegro

¹³ Symphony Orchestra, Houston. "Fiddler on the Roof? A Guide to Shostakovich's Violin Concerto No. 1". Program notes for Shostakovich's Violin Concerto No. 1. Houston Symphony Orchestra. Andres Orozco - Estrada. Houston, 2017. Accessed 31 Jan. 2023.

<https://houstonsymphony.org/shostakovich-violin-concerto-1/>.

¹⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=kqjxlpzfND0>. Accessed 31 Jan. 2023.

<https://www.youtube.com/watch?v=3-DdAqs4z9A>. Accessed 31 Jan. 2023.

Το δεύτερο μέρος αποτελεί ένα μεγαλύτερο σε όγκο και πιο χειμαρρώδη σε ύφος φρενήρη χορό. Στο συγκεκριμένο μέρος εμφανίζεται για πρώτη φορά στο έργο αυτό το προσωπικό μουσικό μοτίβο του συνθέτη με τη μορφή D# - E - C# - H και σε διάφορες ρυθμομελωδικές του παραλλαγές ανά τμήμα (σελ. 23, 36, βλ. **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**), ένα μοτίβο που, στην αρχική του μορφή, εμφανίζεται με τις νότες D - Eb - C - B και θεωρείται ως η μουσική υπογραφή του συνθέτη καθ' ότι σχηματίζονται τα αρχιγράμματα του ονοματεπώνυμου του, δηλαδή Dmitri SHostakovich, με τη γερμανική όμως εκφορά των φθόγγων. Είναι αποδεδειγμένο πλέον -- μουσικολογικά - ότι το συγκεκριμένο μοτίβο φέρει την ονομασία του συνθέτη καθ' ότι έχει χρησιμοποιηθεί σε μεγάλο μέρος της εργογραφίας του όπως, φερ' ειπείν, στις Συμφωνίες αρ. 8 και αρ. 10, καθώς επίσης έχει εμφανιστεί και σε έργα που του έχουν αφιερωθεί από άλλους συνθέτες όπως, επί παραδείγματι, στο έργο του Alfred Schnittke με τίτλο "*Prelude in memory of Dmitri Shostakovich*" καθώς επίσης και στο έργο του Benjamin Britten με τίτλο "*Rejoice in the Lamb*". Και σε αυτό το μέρος το tempo επιλέχθηκε να είναι αισθητά πιο αργό ούτως ώστε να θυμίζει ένα "*danse macabre*".¹⁵ Το συγκεκριμένο μέρος αποτελείται από συνεχείς εναλλαγές ανάμεσα στα μέτρα 3/8 και 2/4 κάτι το οποίο ορίζει μία ξεκάθαρη δομή και φαίνεται να εμπνέεται από την πενταμερή δομή των scherzi του L. v. Beethoven, όπως είναι, παραδείγματος χάριν, το τρίτο μέρος από τη Συμφωνία αρ. 7. Το αρχικό θέμα στο βιολί (σελ. 15, 23, βλ. **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**) δίνει τη θέση του στο προαναφερθέν μοτίβο, ενώ στο τελικό τμήμα του μέρους επανεμφανίζονται και τα δύο μαζί (βλ. **ΕΙΚΟΝΑ 4** και **ΕΙΚΟΝΑ 5**). Στην παρούσα ερμηνεία ο όμορφος ήχος θυσιάζεται για τις έντονες εναλλαγές ηχοχρωμάτων οι οποίες εξυπηρετούν φυσικά το χαρακτήρα του μέρους κάτι το οποίο επιτυγχάνεται ενορχηστρωτικά τόσο με τους αντιχρονισμούς όσο και με τους τονισμούς, ενώ στην προκειμένη εκτέλεση αυτό επιτυγχάνεται με τη χρήση της τεχνικής του μικρού δοξαριού στη βάση του.¹⁶

ΕΙΚΟΝΑ 4

ΕΙΚΟΝΑ 5

¹⁵ Symphony Orchestra, Houston. "Fiddler on the Roof? A Guide to Shostakovich's Violin Concerto No. 1". Program notes for Shostakovich's Violin Concerto No. 1. Houston Symphony Orchestra. Andres Orozco - Estrada. Houston, 2017. Accessed 31 Jan. 2023. <https://houstonsymphony.org/shostakovich-violin-concerto-1/>.

¹⁶ Zimmerman, Frank Peter (violinist). Shostakovich - Violin Concertos No. 1 & 2, by

Dmitri Shostakovich. NDR Elphilarmonie Orchester, conducted by Alan Gilbert, recorded Nov. 2016 on BIS Records, BIS - 2247, SACD Hybrid, 7318599922478.

<https://bis.se/composer/shostakovich-dmitri/shostakovich-violin-concertos-nos-1-2>. Accessed 31 Jan. 2023.

Παραλλαγμένο μοτίβο DSCH

Επανεμφάνιση αρχικού θέματος

Passacaglia: Andante - Cadenza

Το τρίτο μέρος αποτελείται από ένα θέμα με εννέα παραλλαγές (βλ. **EIKONA 6**). Αρχικά, το θέμα εμφανίζεται στα βιολοντσέλα και στα κοντραμπάσα με τη διακριτική παρουσία των τυμπανίων την ώρα που τα κόρνα προδιαγράφουν το χρονικό μίας πανηγυρικής μεγαλοπρέπειας προτού την παραχωρήσουν, ωστόσο, σε ένα πένθιμο ύφος ενός συνεχώς εξελισσόμενου χορικού από τα υπόλοιπα πνευστά. Όταν πλέον το θέμα εμφανίζεται στο σόλο βιολί (σελ. 63, 75, βλ. **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**) ηχεί σα μία αιθέρια μελωδία, ενώ εξαιρετικό ενδιαφέρον προξενεί η τελευταία ατμοσφαιρική παραλλαγή με τη μελωδική επιμονή φθόγγων η οποία παραπέμπει στην ελεγεία από το τρίτο κουαρτέτο εγχόρδων του P. III. Tchaikovsky. Το μέρος αυτό ολοκληρώνεται με μία απέραντη cadenza που χτίζεται με αφετηρία το πένθος και οδηγώντας σταδιακά προς την εγκατάλειψη φέροντας και υπενθυμίζοντας θέματα από τα δύο προηγούμενα μέρη.¹⁷

EIKONA 6

Burlesque: Allegro con brio - Presto

¹⁷ Symphony Orchestra, Houston. "Fiddler on the Roof? A Guide to Shostakovich's Violin Concerto No. 1". Program notes for Shostakovich's Violin Concerto No. 1. Houston Symphony Orchestra. Andres Orozco - Estrada. Houston, 2017. Accessed 31 Jan. 2023. <https://houstonsymphony.org/shostakovich-violin-concerto-1/>.

Η άκρως δεξιοτεχνική cadenza οδηγεί χωρίς διάλειμμα (attacca) στο τέταρτο και τελευταίο μέρος όπου ο Σοστακόβιτς ενορχήστρωσε εκ νέου και μετά το αίτημα του Όιστραχ (βλ. **1.2. ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ**) το οποίο και ο τελευταίος χαρακτήρισε ως “...ένα χαρούμενο λαϊκό παραδοσιακό γλέντι με, παρούσες, ακόμη και τις γκάντες των ταξιδιωτών μουσικών...”. Σε πολλά σημεία φαίνεται να κυριαρχούν ομιχλώδεις και σκοτεινές συγχορδίες που σε συνδυασμό με το ζωντανό ρυθμό του συγκεκριμένου μέρους εκφράζουν μία έντονη και θορυβώδη παραφροσύνη.¹⁸

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στη σημερινή εποχή η θεωρητική ανάγνωση ενός έργου αποτελεί μία πρακτική κατά την οποία ο εκάστοτε ερευνητής ή εκτελεστής επιχειρεί να έρθει ακόμη πιο κοντά στην κατανόηση και ερμηνεία της εκάστοτε μουσικής. Φυσικά, η τακτική αυτή δεν αποτελεί τον έναν και μοναδικό τρόπο ή μέσο σύνδεσης με τη μουσική μελέτη οποιασδήποτε περιόδου. Αυτό, ωστόσο, δε σημαίνει ότι παύει να αποτελεί μία έγκυρη και έγκριτη μέθοδο συνδυασμού της θεωρίας με την πράξη κάτι το οποίο πρέπει να θεωρείται πλέον δεδομένο καθ’ ότι στη σημερινή περίοδο, σε αντίθεση με τη μουσική παράδοση του προηγούμενου αιώνα, η θεωρία δίχως την τεχνική κατάρτιση είναι κενή και η εκτέλεση δίχως το θεωρητικό υπόβαθρο ελλιπής. Γι’ αυτό και ο επιμελητής της παρούσας τελικής διπλωματικής εργασίας πήρε την απόφαση να λειτουργήσει συνδυαστικά κατά τη διάρκεια και της προετοιμασίας της αλλά και της προετοιμασίας της τελικής συναυλίας ούτως ώστε να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο. Μέσα από τη διαδικασία αυτή ήρθε αντιμέτωπος με διλήμματα στα οποία έπρεπε να πάρει αποφάσεις και να δώσει λύσεις. Ταυτόχρονα, διαπίστωσε ότι η παρτιτούρα δεν αποτελεί παρά έναν οδηγό για τον εκτελεστή ο οποίος φτάνει στο επιθυμητό αποτέλεσμα συνδυάζοντας την πρακτική οργανική μελέτη με το θεωρητικό γνωστικό υπόβαθρο. Εν ολίγοις, η παρτιτούρα δεν αποτελεί αυτοσκοπό παρά ένα μέσο.

¹⁸ Symphony Orchestra, Houston. “Fiddler on the Roof? A Guide to Shostakovich’s Violin Concerto No. 1”. Program notes for Shostakovich’s Violin Concerto No. 1. Houston Symphony Orchestra. Andres Orozco - Estrada. Houston, 2017. Accessed 31 Jan. 2023. <https://houstonsymphony.org/shostakovich-violin-concerto-1/>.

Τέλος, έφτασε στο συμπέρασμα ότι η μουσική δεν αποτελεί μία στείρα γνώση η οποία παραμένει στάσιμη και δεν αναθεωρείται. Η μουσική εξελίσσεται συνεχώς παράλληλα με τις γνώσεις μας και οι γνώσεις μας παράλληλα με τη μουσική κάτι το οποίο λαμβάνει χώρα και κατά τη διάρκεια του συνδυασμού των δύο προαναφερθέντων μεθοδολογιών. Αυτός, μάλιστα, ήταν - μεταξύ άλλων βέβαια - και ο λόγος της επιλογής του συγκεκριμένου έργου, ότι δηλαδή συντέθηκε και ερμηνεύθηκε σε έναν αιώνα όπου οι δύο αυτές μέθοδοι υπήρξαν πολέμιες. Ταυτόχρονα, ο ίδιος έθεσε ως απώτερο προσωπικό στόχο στο να λειτουργήσει και ως διδακτικό υλικό. Καταληκτικά, η διαδικασία της γραπτής εργασίας αποτελεί ένα εγχείρημα το οποίο βρίσκει ολοένα και περισσότερους υποστηρικτές τα τελευταία χρόνια. Γι' αυτό και πρέπει να αποτελεί καθήκον των επιμελητών το να είναι το αποτέλεσμα όσο το δυνατόν πιο λειτουργικό τόσο σε θεωρητικό όσο και σε εκτελεστικό υπόβαθρο είτε για παρούσα είτε για μελλοντική χρήση. Αυτό επιχείρησε να κάνει και ο επιμελητής στην παρούσα διπλωματική εργασία τόσο μέσω της έρευνας αυτής καθ' εαυτής όσο και μέσω της εκτέλεσης που χρονολογικά προηγήθηκε.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ/ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

1. Fay, Laurel, and David Fanning. "Shostakovich, Dmitry." Grove Music Online. 2001. Accessed 31 Jan. 2023.
<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.001/omo-9781561592630-e-0000052560>.
2. Franklin, Peter. "Mahler, Gustav." Grove Music Online. 2001. Accessed 31 Jan. 2023.
<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.001/omo-9781561592630-e-0000040696>.
3. <https://www.youtube.com/watch?v=kqjxlpzfND0>. Accessed 31 Jan. 2023.
<https://www.youtube.com/watch?v=3-DdAqs4z9A>. Accessed 31 Jan. 2023.
4. Keller, James. "Shostakovich: Concerto No. 1 in A minor for Violin and Orchestra, Opus 77". Program notes for Shostakovich Concerto No. 1 in A minor for Violin and Orchestra, Opus 77. San Francisco Symphony Orchestra. Esa - Pekka Salonen. San Francisco: Davies Symphony Hall, 2021. Accessed 31 Jan. 2023.

https://www.sfsymphony.org/Data/Event-Data/Program-Notes/S/Shostakovich-Concerto-No-1-in-A-minor-for-Violin-afbcid=IwAR39A4m6KGIuI5IJt3_GrUL29_kpolcphGo3YpLUNpWJckN27EIFUswYLHo.

5. Lewis, Susan. "The Emotional Story Behind Dmitri Shostakovich's Monumental First Violin Concerto". Classical Weekdays, WRTI (90, 1), 30 June, 2020 at 6:55 AM EDT, 2:05. Accessed 31 Jan. 2023.

<https://www.wrti.org/arts-desk/2020-06-30/the-emotional-story-behind-dmitri-shostakovichs-monumental-first-violin-concerto>.

6. Macdonald, Hugh. "Violin Concerto No. 1". Program notes for Violin Concerto No. 1. Los Angeles Philharmonic. Gustavo Dudamel. Los Angeles: Walt Disney Concert Hall, 2022. Accessed 31 Jan. 2023.

<https://www.laphil.com/musicdb/pieces/4560/violin-concerto-no-1>.

7. Redepenning, Dorothea. "Prokofiev, Sergey." Grove Music Online. 2001. Accessed 31 Jan. 2023.

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000022402>.

8. Sarkisyan, Svetlana. "Khachaturian, Aram." Grove Music Online. 2001. Accessed 31 Jan. 2023.

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000014956>.

9. Symphony Orchestra, Baltimore. "Nadia Salerno - Sonnenberg plays Shostakovich". Program notes for Shostakovich: Violin Concerto No. 1. Baltimore Symphony Orchestra. Baltimore: Joseph Meyerhoff Symphony Hall, 2021. North Bethesda: Music Center at Strathmore, 2021. Accessed 31 Jan. 2023.

https://www.bsomusic.org/calendar/events/2013-2014-events/nadja-salerno-sonnenberg-plays-shostakovich/shostakovich-violin-concerto-no-1/?fbclid=IwAR33RHPXUgiBmQI-ISG80LFBO nL_TWh_8vASym-Nm3dRvZA4cfVVLIN0UmI.

10. Symphony Orchestra, Houston. "Fiddler on the Roof? A Guide to Shostakovich's Violin Concerto No. 1". Program notes for Shostakovich's Violin Concerto No. 1. Houston Symphony Orchestra. Andres Orozco - Estrada. Houston, 2017. Accessed 31 Jan. 2023.

<https://houstonssymphony.org/shostakovich-violin-concerto-1/>.

11. Walter, Johann. "Review: Concerto for Violin and Orchestra, Op. 77. Arr. for Violin and

Piano by Dmitri Shostakovich.” Music & Letters. 37 (1956): 413 - 414. Accessed 31 Jan. 2023.

12. Zimmerman, Frank Peter (violinist). Shostakovich - Violin Concertos No. 1 & 2, by Dmitri Shostakovich. NDR Elphilarmonie Orchester, conducted by Alan Gilbert, recorded Nov. 2016 on BIS Records, BIS - 2247, SACD Hybrid, 7318599922478.

<https://bis.se/composer/shostakovich-dmitri/shostakovich-violin-concertos-nos-1-2>. Accessed 31 Jan. 2023.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Vln. Solo
Vln. I
Vln. II
Vlo.
Vo.

Vln. Solo
Vln. I
Vln. II
Vlo.
Vo.

12

Cel.
Arp.
Vln. Solo
Vln. I
Vln. II
Vlo.
Vo.

Solo

poco rit.

pp

morendo

19 $\text{♩} = 80$

2 Cl. in Sib

Cl. b. in Sib

Vln. Solo

Vln. I

Vln. II

Vle. div.

Vc.

Cb.

con sord. III *p espr.*

con sord. *pp*

con sord. *pp*

unis. *pp*

con sord. *pp*

pp

20 $\text{♩} = 80$

Arp.

Vln. Solo

Vln. I

Vln. II

Vle. div.

Vc.

Cb.

mp

cresc. *f*

div. *p*

div. *p*

div. *p*

div. *p*

poco rit. Poco meno mosso ♩ = 80

2 Cl. in Sib
Fag.
C'fag.
1. 2 Cor.
3. 4

Vln. Solo
Vln. I
Vln. II
Vle.
Vc.
Cb.

Vln. Solo
Vln. I
Vln. II
Vle.
Vc.
Cb.

Vln. Solo
Vln. I
Vln. II
Vle.
Vc.
Cb.

36

Musical score for measures 35-36. The score includes parts for Fag. 1, Cor. 1.2 and 3.4, Vln. Solo, Vln. I, Vln. II, Vle., Vo., and Cb. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 4/4. A dynamic marking of *mf* is present at the end of measure 36. A fermata is placed over the final notes of the Vln. Solo part in measure 36.

Musical score for measures 37-40. The score includes parts for Fag. 1, Cor. 1 and 3.4, Vln. Solo, Vln. I, Vln. II, Vle., Vo., and Cb. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 4/4. A dynamic marking of *mf* is present at the beginning of measure 37. A fermata is placed over the final notes of the Vln. Solo part in measure 40.

II. SCHERZO

23 Allegro $\text{♩} = 104$

Flauto 1
Clarinetto basso in Sib
Violino Solo *senza sord.*

Fl. I
Cl. b. in Sib
Vin. Solo

24

Fl. I
Cl. b. in Sib
Vin. Solo

25

Ob. I
C'fag.
Vin. Solo

ando
endo
endo
endo
endo

Musical score for measures 70-74. The score includes parts for r. 2.4 (Bass), Tba. (Tuba), Solo (Violin), a. II (Violin II), I. I (Violin I), Ie. (Viola), Co. (Cello), and Db. (Double Bass). The Solo part features a complex melodic line with many sixteenth notes. The other parts provide harmonic support with sustained notes and rhythmic patterns.

Musical score for measures 75-79. The score includes parts for r. 2.4 (Bass), Tba. (Tuba), Solo (Violin), I (Violin I), II (Violin II), Ie. (Viola), Co. (Cello), and Db. (Double Bass). Measure 75 is marked with a box containing the number 75. The Solo part has dynamic markings *cresc.*, *cresc.*, and *ff*. The Violin I and II parts have *cresc.* markings. The Cello and Double Bass parts have *cresc.* markings. The Solo part has *arco tenuto* and *f espr.* markings. The Violin I and II parts have *f* and *mf* markings. The Viola part has *f* and *mf* markings.

The musical score is arranged in two systems. The first system contains staves for Flute III (labeled '1cc.'), Clarinet in Bb (labeled '1.2'), Bassoon (labeled '1.2'), Clarinet in Bb (labeled '1.'), Violin II (labeled '2'), Viola (labeled 'Sib'), and Contrabass (labeled '2' and '8.'). The Flute III and Clarinet in Bb parts begin with the instruction 'muta in Fl. III'. The Contrabass part begins with 'muta in Contrafagotto'. The Violin II part has an 'a2' marking. The second system features a Violin I part (labeled '1.'), a Violoncello part (labeled '10'), and a string quartet (labeled 'I', 'II', 'III', 'IV'). The Violoncello and string quartet parts start with a dynamic marking of *p* (piano). The score includes various musical notations such as notes, rests, and slurs.